

Stanislav Tarasov: Putinův promyšlený tah: Vše se rázem změnilo. Arménie pláče nad rozlitym mlékem. Rusko obnovuje pozice. Turecko opět regionální mocností. Erdogan míří k Iráku. Člen NATO má za partnera Východ místo Západu

- CZ24 News | 30. prosince 2020

Stanislav Tarasov si všímá aktivit Turecka na Blízkém východě v souvislosti s novou situací po porážce Arménie ve válce o Náhorní Karabach, která vrátila Rusko do centra dění

Účastníci nedávné online diskuse organizované Německou společností pro studium východní Evropy při posuzování výsledků poslední války v Náhorním Karabachu uvedli, že „čas emotivních komentářů skončil a do popředí se dostává analýza geopolitických důsledků, které mohou trvat měsíce, ne-li roky“.

Z vnějšího pohledu by člověk mohl získat dojem, že „karabašské drama“ bylo stranami konfliktu psáno spontánně pod vlivem konkrétních faktů a situačních momentů. Je tomu tak a není. I ta nej povrchnější analýza devíti bodů dohody mezi Ázerbájdžánem, Arménií a Ruskem, která vedla ke konci války v Karabachu, ukazuje, že v zákulisí proběhly seriózní přípravné diplomatické práce nejen na straně signatářů dohody, ale aktivně se na nich podílely také Turecko a Francie.

Všechno bylo dopředu pečlivě zvažováno a posuzováno nejen z hlediska možného narušení

zavedeného status quo v Zakavkazí, ale také z hlediska toho, jak by se to v průběhu vývoje dramatické zápletky promítlo především na sousední Blízký východ. Navíc země jako Rusko, Ázerbájdžán, Turecko a nepřímo zúčastněný Írán pochopily, že konec války v Karabachu nejenže rozloží starý řád, ale také povede k vytvoření nového, jehož kontury nejsou až tak zřejmé. Proč se držíme trajektorie zjevného a vytkneme ze závorek otázku určení budoucího statusu Náhorního Karabachu.

Putinův promyšlený tah

V první řadě je třeba hned poznamenat: Baku se podařilo výrazně změnit situaci ve svůj prospěch a znovu získat kontrolu nad dříve ztracenými regiony. Podařilo se mu také „prorazit“ koridor přes území Arménie do Nachičevanu a navázat komunikaci s Tureckem. Do 27. září – dne začátku války v Karabachu – byla vojensko-politická aktivita Moskvy v Zakavkazí poněkud utlumena, a pokud jde o konflikt v Náhorním Karabachu, snažila se nepřekračovat rámec opatření zprostředkovatelské Minské skupiny OBSE. Opatrnost Moskvy v této oblasti lze vysvětlit také tím, že administrativní amerického prezidenta Donalda Trumpa balancovala na pokraji války s Íránem. V případě rozpoutání americko-iránského konfliktu by do něho mohly být tak či onak zavlečeny i zakavkazské země.

V takové situaci bylo obtížné jednat, pokud jde o propojení vlastních politických zájmů. Objevení ruských mírových sil v Náhorním Karabachu vedlo k vytvoření nové situace, která je legitimizována karabašskou dohodou. Moskva obnovila své dřívější postavení v zahraniční politice jako na počátku devadesátých let, dohnala, co za posledních téměř dvacet let ztratila, a znovu získala vedoucí úlohu při řešení zakavkazských problémů.

Turecký obrat

Zvláštní pozornost si zaslouží postoj Turecka, kolem něhož se v západních i ruských médiích hromadí spousta spekulací. Ankara se nikdy nestala stranou dohody o příměří v Náhorním Karabachu, i když moc chtěla přivést do regionu své vlastní mírové síly. Od samého počátku se snažila stát účastníkem mírového mechanismu, aby jednání probíhala podle schématu „dva plus dva“: Arménie a Rusko na jedné straně, Ázerbájdžán a Turecko na straně druhé. Nic z toho se však nepodařilo.

V Turecku z toho však nevzniká žádné zvláštní rozhořčení. Jsou rádi, že spojenecký Ázerbájdžán vyhrál karabašskou válku, a Ankara je vcelku spokojena s konfigurací, která se v regionu formuje. Této okolnosti si všimli i američtí pozorovatelé, kteří poukázali na to, že „po válce nastal proces přeorientování Turecka ze Západu na Východ a zejména na Rusko“. Výsledek války je pro USA i EU nepříznivý. Zakavkazské spojení mezi Ruskem a Tureckem znamená pro Američany omezení jejich vlivu v regionu a pro Evropany – ztrátu jedné nebo dokonce dvou (Gruzie a Arménie) „demokratických republik s prozápadními aspiracemi“. Aliance NATO také prohrává, protože jeden z jejích členů se konfliktu zúčastnil.

Erdogan ve šlépějích Putina

Ale to není jediný problém. Turecké noviny Sabah uvedly, že turecký prezident Recep Tayyip Erdogan se nyní pokouší „zopakovat Putinův karabašský scénář v Iráku“. Irácký premiér Mustafa Al-Kadhimi navštívil Ankaru, kde diskutoval o problému s Kurdistánskou dělnickou stranou (PKK), která je v Turecku považována za teroristickou.

Sabah naznačuje možnost využití tureckých mírových sil v severním Iráku, přičemž počítá s tím, že „boj mezi USA a Íránem v Iráku pravděpodobně vstoupí do nové fáze a Ankara může v této konfrontaci na sebe vzít vyrovnávací a stabilizující roli“. V současnosti Turecko neustále útočí na

pohraniční území iráckého Kurdistanu a přitom prohlašuje, že jeho cílem je pouze pronásledovat partyzány turecké části PKK rozmístěné podél hranic v oblastech Sindžár, Karadžak, Kandil, Zap, Avašin-Basián, Gara a Hakurk.

Velkou neznámou je otázka, s kým budou Turci koordinovat své úsilí – s USA, Íránem a možná dokonce s Ruskem – a zda se Irák stane „druhou Sýrií“. Nikdo především neví, jak dokáže Erdogan v Iráku implementovat karabašský algoritmus mírové mise.

Zatím lze konstatovat pouze jediné: Ázerbájdžán zažívá národní triumf, Arménie se nezotavuje z traumatu, které si sama způsobila, Rusko získalo geopolitické výhody, západní diplomacie opět selhala a Turecko jedná bezmála jako hlavní regionální mocnost na Blízkém východě.

Prostě tak jako téměř všude jinde na světě: Na konci roku 2020 vše vykazuje nepředvídatelnou dynamiku.

Autor: Stanislav Tarasov

Překlad: protiproud.cz

Zdroj: <https://iarex.ru/>